

STARTDOCUMENT

Project:

Inclusief samenwerken in de stad

Onderdeel van het Leeratelier:

Sociaal en Inclusief

Dit Leeratelier is onderdeel van:

Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden

Werkplaats Sociaal Domein
Den Haag en Leiden

15 Werkplaatsen Sociaal Domein

Er zijn in Nederland 15 Werkplaatsen Sociaal Domein.

Iedere Werkplaats is verbonden aan een lectoraat of kenniscentrum van een hogeschool.

De Werkplaatsen kijken regionaal en lokaal naar vraagstukken en gaan samen met betrokkenen aan de slag, doen onderzoek, voeren activiteiten uit en zoeken oplossingen. Soms vertaalt zich dit naar landelijke ideeën/oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen.

Inhoudsopgave

1. Ontstaansgeschiedenis

Inleiding	4
Oprichting Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden	5
De opdracht van het ministerie	6
Deelnemers aan de Werkplaats	6
Activiteiten van de Werkplaats	7

2. Het project *Inclusief samenwerken in de stad*

Inleiding	8
Vraagstelling van het project	8
Intentieverklaringen	8
Start van het project	9
Hoe kun je deelnemen aan het project	10

1¹ Ontstaansgeschiedenis

Inleiding

Op het moment dat groepen van zich laten horen, wordt het duidelijk dat niet iedereen inclusiviteit in de samenleving ervaart. Recente wereldwijde voorbeelden zijn de positie van vrouwen (MeToo) en de antiracisme demonstraties (Black Lives Matters). Dit heeft gevolgen voor het dominante discours over diversiteit in de samenleving en heeft ook zijn weerslag in de stad Den Haag.

Verschillende groepen in Den Haag voelen zich onvoldoende gehoord of gezien en herkennen zich niet in het dominante discours van de stad. Dit leidt tot afstand tussen groepen en gemeenschappen enerzijds en de wereld van de overheid, bureaucratie en systemen anderzijds².

Op de Haagse Hogeschool startte in september 2021 een nieuwe minor met als titel: Inclusiviteit in de Stad (hierna te noemen IIDS). Een minor is een onderwijsprogramma voor de duur van 10 of 20 weken waaraan studenten van verschillende opleidingen en hogescholen kunnen deelnemen. De minor IIDS duurt 20 weken, en loopt van september tot februari.

De minor IIDS is ontworpen door docent-onderzoeker en kenniskringlid lectoraat Inclusive Education, Daniël Rambaran. Met een klein groepje van 9 studenten werd de minor de eerste keer gedraaid met als vaste docenten Jan-Martijn Knip en Justine Verhoog - le Clercq, diverse gastdocenten en ondersteuning vanuit twee lectoraten: Grootstedelijke Ontwikkelingen van Katja Rusinovic en Inclusive Education van Naomi van Staple. In deze minor wordt ingezoomd op groepen mensen die systematisch en op verschillende niveaus te maken krijgen met uitsluiting. Het gaat hierbij om zowel sociale uitsluiting, als uitsluiting van diensten, waarbij morele standpunten van de omgeving een diep spoor trekken in de uitsluiting. Deze eerste keer werd gewerkt met de doelgroepen arbeidsmigranten en sekswerkers, waarbij deze zijn vernauwd tot Poolse vrouwelijke arbeidsmigranten en voor de sekswerkers tot het onderwerp stigma.

Uit de programmabeschrijving van de minor *Inclusiviteit in de stad*:

In de samenleving zijn er meerdere discourses, verhalen. Het ene discours heeft meer zeggingskracht dan het andere. Er zijn discourses die de verstandhouding tussen mensen (negatief) beïnvloeden en de gelijkwaardigheid negeren. Zo'n discours noemen we een dominant discours. Een dominant discours benadrukt een bepaald aspect, presenteert dat als de waarheid en negeert andere gezichtspunten. Een dominant discours is een gezichtspunt dat sterk is verankerd in de samenleving. Een niet dominant discours is het verhaal, het gezichtspunt van een niet dominante groep in de samenleving. Het gezichtspunt dat hierbij hoort, klinkt niet altijd door in het maatschappelijk debat en in beleidskeuzes. Een andere benaming voor discours is narratief: een verhaal dat de normen, waarden en overtuigingen van een groep, cultuur of samenleving weerspiegelt. In de minor hanteren we discours voor het dominante Haagse verhaal, het Haags discours. De verhalen die door de studenten worden opgehaald onder verschillende communities noemen we narratieven.

¹ Teksten uit Hoofdstuk 1 zijn grotendeels afkomstig uit de subsidieaanvraag 2023-2026 van de Haagse Hogeschool en de Hogeschool Leiden aan VWS.

² Tekst: Daniël Rambaran; bedenker van de minor 'Inclusiviteit in de stad' van de Haagse Hogeschool faculteit Social Work & Education.

Studenten werken met de doelgroep samen om te komen tot een analyse van de situatie en werken vervolgens aan het opzetten van een dialoogtafel met betrokken partijen zoals: een gemeente, de politiek, lectoraten, dienstverleners zoals banken, sociaal werkers.

Tijdens de dialogen worden elementen uit de methode van Deep Democracy³ toegepast. Hierna wordt een handreiking geschreven met adviezen over oplossingsgerichte interventies en/of te organiseren randvoorwaarden.

Uit de programmabeschrijving van de minor *Inclusiviteit in de stad*:

De student krijgt zicht op de structurele en verregaande vormen van uitsluiting van groepen in de samenleving. Ook de beeldvorming over uitsluiting en erbij horen vanuit de dominante samenleving wordt betrokken. De bewoners van de stad delen hun zorgen, maar denken ook mee aan oplossingen hoe de inclusie van alle groepen in hun stad vorm kan krijgen. Studenten doen onderzoek naar de *sense of belonging* onder een bepaalde groep, al dan niet (in) een wijk en op basis van hun bevindingen organiseren ze een dialoogtafel en schrijven een handreiking waarin oplossingen besloten liggen die medeontwikkeld zijn door leden van die community. Het onderzoek vindt plaats op basis van theorie, participerende observatie en gesprekken met de community. Tevens kiezen zij een relevante beroepsgroep/community (te denken valt aan: sociaal werkers, huisartsen, notarissen, politici of de community zelf) aan wie zij hun bevindingen kenbaar maken.

De Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden biedt een plek aan om de vraagstukken die in de minor aan de orde komen om te zetten in een ontwikkelagenda en daar uitvoering aan te geven.

Oprichting Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden

In 2014 is vanuit het Lectoraat Sociale Innovatie en Ondernemerschap van Hogeschool Leiden in samenwerking met De Haagse Hogeschool, de Wmo-werkplaats Den Haag & Leiden tot stand gekomen. Deze Werkplaats is per 2016 verbreed naar de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden. De Werkplaats is een regionaal samenwerkingsverband gericht op het brede sociale domein. Hierin werken verschillende partners samen aan maatschappelijke vraagstukken.

De Werkplaatsen Sociaal Domein worden financieel ondersteund door het Ministerie van VWS in nauwe samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Op andere vlakken worden de Werkplaatsen ondersteund door het landelijk kennisinstituut Movisie⁴.

Leden van de stakeholdersgroep zijn onder andere:

VWS, SZW, VNG, NDSO, DIVOSA, BPSW, SWN, SAM, Koepel Adviesraden Sociaal Domein, ZonMw en Movisie.

³ Lewis-methode van Deep Democracy - <https://deepdemocracy.nl/>

⁴ Uit: www.werkplaatsensociaaldomein.nl/overons.

De Werkplaatsen zijn de broedplaatsen van verbeteringen in het sociaal domein, met als kern de regionale samenwerking in de driehoek gemeenten, instellingen voor onderwijs en onderzoek en partijen in zorg en welzijn. Die worteling in de regio⁵: dat is de kracht van de Werkplaatsen en dat moet zo blijven. De uitdagingen waar het sociaal domein voor staat zijn echter groot en niet alle noodzakelijke oplossingen zullen regionaal kunnen worden uitgevonden. Het is dan ook essentieel dat de regionale Werkplaatsen ook van elkaar leren en samenwerken met de landelijke kennisinstellingen, zodat zij gebruik kunnen maken van landelijk en internationaal verzamelde kennis en aan de uitbreiding daarvan kunnen bijdragen.

De opdracht van het ministerie

In de opdrachtbrief van het ministerie worden de volgende opgaven benoemd:

- De agenda is opgesteld in gelijkwaardige samenwerking met gemeenten, onderwijs- en kennisinstellingen, zorg- en welzijnsorganisaties en burger-, vrijwilligers- en cliëntenorganisaties;
- de agenda is gericht op het beantwoorden van actuele vragen in de praktijk van het sociaal domein, door middel van delen van kennis, ervaringen en zienswijzen, ontwikkelen van nieuwe wijzen van werken en samenwerken, gezamenlijke reflectie en professionalisering;
- de kennisagenda is dynamisch, bevat een inhoudelijk programma op hoofdlijnen en een schets van de betrokkenheid en inbreng van de verschillende samenwerkingspartners en van de resultaten die zij willen boeken;
- een belangrijk aandachtspunt in de kennisagenda is de doorwerking van het werk van de Werkplaatsen in het onderwijs van de betrokken onderwijsinstellingen.

Deelnemers aan de Werkplaats

In de Werkplaatsen Sociaal Domein werken cliënten, burgers, sociaal professionals, beleidsmedewerkers, onderzoekers, docenten en studenten samen in lerende onderzoekspraktijken. Uniek aan de Werkplaatsen Sociaal Domein is het samenspel tussen vorm, relatie en inhoud. Werkplaatsen zijn leer- werk- en onderzoeksgemeenschappen. Hun kracht is de combinatie van onderzoek, innovatie, opleiding, praktijk en beleid. Dit is het fundament van de Werkplaatsen. De opgedane kennis wordt gebruikt voor de opleiding van toekomstige professionals. En voor de bijscholing van professionals in zowel het sociaal domein en het gezondheidsdomein. Relaties zijn gebaseerd op vertrouwen, gelijkwaardigheid en nabijheid.

⁵ Het project 'Inclusief samenwerken in de stad – de sekswerkbranche' wordt landelijk aangevlogen.

Activiteiten van de Werkplaats

De activiteiten van de Werkplaatsen zijn samen te vatten in de 4 O's:

			
Onderzoek	Ontwikkeling	Onderwijs	Ondersteuning

Uit de activiteiten volgen rapporten, adviezen, boeken, methodieken, werkvormen en onderwijsmodules. Professionals, informele ondersteuners en toekomstige beroepskrachten in het sociaal domein kunnen gebruik maken van deze kennis en kunde. De kennis en ervaringen uit de praktijk worden via de Werkplaatsen weer doorgegeven aan het onderwijs, andere kennisinstellingen en de politiek/gemeenten/beleidsmakers. Daarnaast wordt er vanuit de projecten binnen de leerateliers in de Werkplaatsen een verscheidenheid aan activiteiten georganiseerd: werkveld- en inspiratiebijeenkomsten en kenniscafé's om te ontmoeten, kennis te vergaren, te delen en te verspreiden, om zo van en met elkaar te leren.

Werken aan Sociale Kwaliteit dient op alle niveaus te gebeuren: het individu, het gezin, het sociale netwerk, groepen, wijken, bedrijven, dorp/stad en organisaties, structuren en systemen. Én met alle (informele en formele) partijen, te weten inwoners (volwassenen en jeugdigen), vrijwilligers, professionals, studenten, docenten, onderzoekers, ondernemers, werkgevers, managers, bestuurders en gemeenteambtenaren. Hierbij wordt samengewerkt met partijen uit verschillende domeinen zoals: Welzijn, Zorg, Wonen, Werk en inkomen. Daarbij hebben we aandacht voor zowel de sociale en de fysieke omgeving.

De 'hoe-vraag' staat centraal: Hoe kunnen we op al die niveaus en met al die partijen samen werken, evalueren en leren op het vlak van sociale kwaliteit. Daarbij richten we ons op de sociale basis. Dit is het geheel aan informele en formele diensten, voorzieningen en relaties in de leefomgeving van mensen. We kijken hoe de sociale basis (het collectief) bij kan dragen voor de mogelijkheden van individuen (ouderen, volwassenen en jeugdigen) om te participeren op een manier die hen goed doet en die hen past en waardoor zij ook van betekenis kunnen zijn voor die sociale basis.

2. Het project *Inclusief samenwerken in de stad*

Inleiding

Binnen de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden start vanaf januari 2023 een nieuw project binnen het leeratelier Sociaal en Inclusief met de titel: *Inclusief samenwerken in de stad*. Dit project richt zich landelijk op beleidsmakers en bestuurders die op diverse niveaus actief werken aan de vraag wat zij kunnen en moeten doen met de positie van gemarginaliseerde doelgroepen, en hoe uitsluiting te voorkomen.

In de samenleving zijn er veel groepen die het risico op uitsluiting lopen, zoals woonwageningenwoners, mensen met een niet-Westerse migratieachtergrond, vluchtelingen, de LHBTIQ-gemeenschap, dak- en thuislozen, en sekswerkers. Het hoort deels bij de grootstedelijke uitdagingen waar een gemeente als Den Haag zich voor geplaatst ziet. In de eerste twee jaar (waarna een evaluatie plaatsvindt) start een project rondom de positie van sekswerkers, waarbij dit project aan de slag gaat met gezamenlijk zoeken van oplossingsrichtingen met bijbehorende innovatieve sociale tools die gericht zijn op het tegengaan van uitsluiting en verbetering van de arbeids- en maatschappelijke positie.

Vraagstelling van het project

Binnen de stedelijke context zijn er kleine groepen mensen die vanuit een al bestaande marginale situatie nog eens extra kwetsbaar worden omdat zij (regelmatig) worden uitgesloten van toegang tot instituties, woningmarkt en beschikbare hulp, en uitsluiting ervaren bij deelname aan sociale- economische- en culturele participatie.

De overkoepelende vraagstelling van het project luidt:

Welke oplossingsrichting - met bijbehorende innovatieve sociale tools gericht op het tegengaan van uitsluiting en verbetering van de arbeids- en maatschappelijke positie van een gemarginaliseerde doelgroep - kunnen wij in co-creatie met de doelgroep en werkveldpartners vinden?

Hierbij richt het project zich op de sekswerkbranche en werkt met de branche samen.

Intentieverklaringen

Voor aanvang van het project is op 7 juli 2022, voor de looptijd van het project, door drie organisaties een intentieverklaring getekend om zich te committeren aan dit project van de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden. Daarmee is een bijdrage toegezegd van elk genoemde organisatie in de vorm van personele inzet en facilitaire ondersteuning.

Deze organisaties zijn:

- Gemeente Den Haag
- Kennis- en expertisecentrum sekswerk en mensenhandel (SHOP)
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Met elkaar hebben wij intensieve voorbereidende gesprekken gevoerd om scherp te krijgen wat wij als project beogen en hoe de uitvoering vorm kan krijgen. Hiermee breidt de gemeente Den Haag een al langlopende en intensieve samenwerking met de Haagse Hogeschool uit, ditmaal in het kader van de Werkplaats.

Start van het project

Het project gaat actief op zoek naar stakeholders om hen kennis te laten maken met het project en hen uit te nodigen te participeren. Daarnaast kunnen stakeholders een kwestie of knelpunt, of een al lopend project, neerleggen met de vraag deze onder te brengen in het project.

- Het project faciliteert de doelgroep om een grote rol te pakken.
- Het project faciliteert en initieert, legt verbanden en verbreedt.
- We brengen mensen en ideeën samen en organiseren dialoog.
- We delen kennis en ervaring.

Iedereen wordt uitgedaagd om mee te werken aan concrete oplossingsrichtingen, te reflecteren en positioneren, en gebruik te maken van bestaande en nieuwe tools, procedures en processen.

Er is ruimte om aan verschillende vraagstukken en verschillende oplossingsrichtingen te werken. Het project kan zowel kleine als grote vraagstukken oppakken. Binnen het project gaan er dan ook diverse deelprojecten lopen.

Voorbeelden om de mogelijkheden te verduidelijken:

- De stichting Haags Verhaal heeft een beproefd concept waarbij gemeenschappen aan elkaar worden verbonden. Dit concept kan worden ingezet voor gemeenten om verdiepend en waardevol contact te leggen met de sekswerkbranche. Dit kan als pilot starten bij de gemeente Den Haag. Als blijkt dat dit een waardevolle tool is, kan de VNG dit delen onder alle gemeenten.
- Een bordeelhouder wil de wijze waarop een bordeel voorheen werd gerund veranderen. Hiervoor is het nodig dat sekswerkers, de bordeeleigenaar, de gemeente, politie, welzijn, etc. een route bepalen waarin samenwerken leidt tot een gezondere branche. Wij faciliteren en organiseren de daarvoor benodigde samenkomsten. Wij monitoren de voortgang en onderzoeken de resultaten. Deze worden gedeeld met andere gemeenten en stakeholders.
- Voor de sekswerkbranche wordt een cursus ontwikkeld om effectiever gebruik te maken van de bestaande procedures om invloed uit te oefenen op beleid en bestuur.
- Een groep sekswerkers wil een onderzoek. Dit leggen ze voor en vragen ondersteuning vanuit het project. Wij faciliteren de aanloop naar het onderzoek, leggen contacten, begeleiden daar waar nodig en informeren stakeholders.
- Een eerder plan van een organisatie, is weer in de kast beland omdat er geen tijd voor was of geen financiering. Het plan wordt voorgelegd, en we onderzoeken of het voor stakeholders meerwaarde heeft. We zoeken samenwerkingspartners en begeleiden daar waar nodig.
- Drie gemeenten hebben ieder een geheel eigen manier om met sekswerkers om te gaan, en om de regelgeving vorm te geven. Zij willen een klankbordgroep om de verschillen en de effecten ervan in kaart te brengen. Wij zoeken daarvoor deelnemers en begeleiden het proces.
- Een gemeente start een samenwerking met sekswerkers om te komen tot nieuw beleid. Beide partijen willen graag dat de vergaderingen worden voorgezeten door een neutrale partij die geen belangen heeft. Wij leveren een voorzitter.

Wanneer het project twee jaar loopt, vindt er een weegmoment plaats om te bepalen of de ingezette route wordt voortgezet of dat we de bakens moeten verzetten.

Hoe kun je deelnemen aan het project

Er zijn verschillende manieren waarop een organisatie deel kan uitmaken van het project. Maar ook op eigen titel kan iemand meedoen. De deelname wordt vanuit de eigen organisatie gefaciliteerd.

Er zijn zes mogelijkheden voor deelname:

	Nieuwsbrief: je hebt belangstelling en je ontvangt de Nieuwsbrief. Gedurende de looptijd van dit project kun je aansluiten bij de overige vormen van deelname.
	Expertgroep: je deelt kennis of thematiek vanuit je expertise en/of ervaring. Dit kan bijvoorbeeld middels een presentatie tijdens een van onze bijeenkomsten of symposia of via het schrijven van een essay.
	Werkveldgroep: je participeert (namens jezelf of namens een organisatie) bij een of meerdere deelprojecten. Als een deelproject je aanspreekt en je wilt meewerken aan de oplossing, dan sluit je aan.
	Projectidee: je hebt als individu of namens een organisatie een projectidee en wil deze onderbrengen in de Werkplaats of samenwerken. Ook is het mogelijk om een lopend project onder te brengen.
	Klankbordgroep: je participeert in de klankbordgroep om feedback te geven op de oplossingsrichtingen en tools die vanuit de verschillende deelprojecten worden ontwikkeld.
	Samenwerkingspartner: een organisatie wil zich voor de gehele duur van het project inzetten, en sluit een samenwerkingscontract.

Wie kunnen er deelnemen?

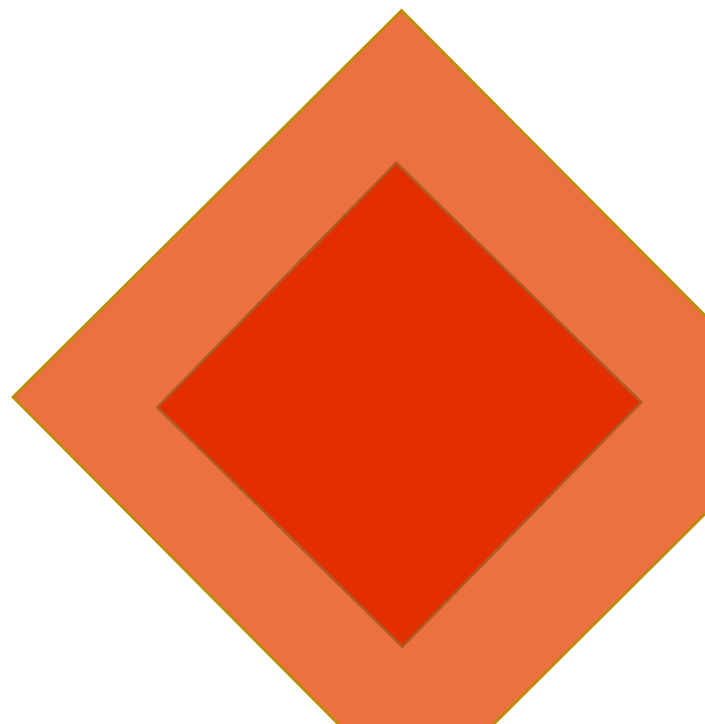
Alle sekswerkers die willen participeren of op de hoogte gehouden willen worden, kunnen zich aanmelden. Alle organisaties of bedrijven die werken met of voor de sekswerkbranche kunnen hun belangstelling kenbaar maken. We nodigen je dan graag uit voor een kennismakingsgesprek.

De dagelijkse aansturing

De Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden valt binnen de Haagse Hogeschool onder Lector Urban Ageing Joost van Hoof in samenwerking met Hester Brauer, opleidingsmanager Social Work. Het project valt onder het leeratelier Sociaal en Inclusief van deze Werkplaats. Het project wordt dagelijks aangestuurd door Jan-Martijn Knip en Justine Verhoog - le Clercq, docenten opleiding Social Work van De Haagse Hogeschool. De communicatie en coördinatie wordt ondersteund door Gaby Weij, project coördinator Lectoraat Urban Ageing, Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden.

In het project is plaats voor stagiairs.

Wij kijken uit naar de samenwerking met u
en uw organisatie!

Colofon

Copyright © 2023 Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden

Auteurs: Justine Verhoog - le Clercq en Jan-Martijn Knip in samenwerking met Joost van Hoof, Daniël Rambaran en Hester Brauer.

Redactie en vormgeving: Wendy van Lienden, Gaby Weij, Justine le Clercq

Subsidienummer VWS: In afwachting

Alles uit deze uitgave mag, mits met bronvermelding, worden vermenigvuldigd en openbaar gemaakt. Deze uitgave is onderdeel van de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden, een samenwerkingsverband tussen regionale gemeenten en instellingen en de Hogeschool Leiden en De Haagse Hogeschool in samenwerking met het Ministerie van VWS.

SHOP

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

